

ARCHIEF VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN BELGIË (KPB)

**HET NATIONAAL SECRETARIAAT (NS)
1944-1987**

Inhoud

Toelichtingen

1. *Algemene toelichting bij de inventarissen* p. 3
2. *Toelichting bij het archief van het Centraal Comité* p. 5

Inventaris p. 6

TOELICHTINGEN

1. ALGEMENE TOELICHTING, JANUARI 2008

Deze toelichting betreft de archiefinventarissen van drie centrale leidinggevende organen van de KPB, nl. het Centraal Comité (CC), het Politiek Bureau (PB) en het Nationaal Secretariaat (NS) van *na Wereldoorlog II*. Voor alle andere deelbestanden van het KPB-archief verwijzen we naar het archievenoverzicht van Dacob op de website (www.dacob.be). De inventarissen werden in eerste instantie opgemaakt door Susan De Coninck en daarna breidde Juul Verhelst de beschrijvingen verder uit. Immers, nog na Susan De Coninck werd besloten om de inventarissen behalve op de website ook op te nemen in het zoekstelsel PALLAS. Dit maakte de aanvullingen noodzakelijk.

We vonden deze drie deelbestanden vrij volledig bewaard van einde 1944 tot ca. 1955 maar daarna met grote hiaten. Bij de KPB werd geen archiefreglement gevolgd en na 1955-1956 werd soms een chronologische orde gebruikt maar niet altijd consequent volgehouden. Men krijgt de indruk dat er bijna zoveel archiefvormers zijn geweest als de partij personeelsleden telde. Om te verhelpen aan de wanorde die o.a. daardoor is ontstaan, werd door ons 1° prioritair vastgehouden aan de deelbestanden van CC, PB en Nationaal Secretariaat (wat beantwoordt aan de statutair vastgelegde partijstructuren), en 2° in ieder van de rubrieken in de mate van het mogelijke de chronologie gevolgd. Een archivistische verantwoording van de werkwijze wordt in de leeszaal ter beschikking gesteld.

Bij de processen-verbaal van de vergaderingen vonden we bijlagen, vnl. bij het CC en het PB - minder bij het Nationaal Secretariaat. Deze stukken werden bij de PV's gelaten en beschreven. Omdat de logica achter de plaatsing van de bijlagen niet altijd duidelijk was en deze toegevoegde informatie veelal verschilt van bestand tot bestand, is het aan te raden de drie deelbestanden in hun chronologische samenhang te raadplegen. Een andere ordening mocht niet worden gebruikt, kon immers de eventuele oorspronkelijke archivalische context schaden. Wel zagen we ons genoopt om meerdere teksten onder te brengen in een voorlopige reeks "X" telkens we er niet in slaagden deze stukken met zekerheid te plaatsen. De lijst van de reeks "X" ligt ter inzage in de leeszaal bij Dacob.

We hebben het archief van de Unie der Kommunisten van België (1988-1995) tijdelijk als een afzonderlijke archiefvormer beschouwd en - voor zover neergelegd - geïnventariseerd, maar ze is voorlopig nog niet op website geplaatst. Dit verklaart waarom de deelbestanden CC, PB en Nationaal secretariaat ca. 1987/88 werd afgesloten.

Taal, terminologie en afkortingen

Vele verslagen en bijhorende stukken vonden we alleen in Franse versie tot wanneer de federaliserende tendensen zich ook in de KPB doorzetten (jaren 1970). Omdat de beide auteurs van de inventarissen Nederlandstalig zijn, werden de beschrijvingen in principe in die taal opgemaakt, indien nuttig met de vermelding van “Fr./Ndl.” bij de stukken. Van de bijlagen echter zijn de titels aangehaald in de taal waarin ze zijn opgesteld. Dit impliceert dat men zoektermen in beide landstalen gebruikt en de archiefstukken daarna in chronologische samenhang doorbladert.

In de archiefstukken en in de KPB in het algemeen werden veel letterwoorden gebruikt. Deze hebben we in de inventarissen meestal opgelost op uitzonderingen na, zoals bijvoorbeeld BF (voor Bureau francophone), BP (voor Bureau Politique), BW (voor Bureau Wallon) CC (voor Centraal Comité / Comité Central), PB (voor Politiek Bureau), RV (Rode Vaan), DR (Drapeau Rouge) en dergelijke meer.

Voor de etiketten van dozen en bestanddelen en bij het invoeren van de nummering in Pallas gebruiken we de courante afkortingen:

- voor het Centraal Comité CC
- voor het Politiek Bureau BP/PB
- voor Nationaal Secretariaat NS/SN.

2. TOELICHTING BIJ HET ARCHIEF VAN HET NATIONAAL SECRETARIAAT

Het Nationaal secretariaat vergaderde wekelijks. Het moest zich verantwoorden tegenover het PB en het CC. Het bereidde de vergaderingen van het PB voor en zorgde voor de uitvoering van de beslissingen van het PB, leidde en controleerde de lagere partij-instanties. Het aantal bijlagen is eerder gering. De indeling in rubrieken is als volgt:

- A. Besluitenlijsten van de vergaderingen en bijhorende stukken (nummers 1-21)
- B. Briefwisseling van het Nationaal Secretariaat (nummers 22-30)
- C. Verslagen van het Franstalig Secretariaat (nr. 31)
- D. Diverse informatie (nrs 32-33)

Aanvraag en methode van verwijzen

De bestanddelen worden bij de archivaris schriftelijk opgevraagd met vermelding van CC en nummer(s). De verwijzingen omvatten best volgende elementen: DACOB, KPB-archief, NS/SN, nummer(s).

INVENTARIS

A. Besluitenlijsten van de vergaderingen en bijhorende stukken

1950

1. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 31/10/1950 tot 26/12/1950
Bevat - nota over de verhoging van de prijs van *DR*, *DRD* en *RV*.

- *Note au secrétariat (en vue de la réunion du Bureau Politique du 12/12/1950)* betreffende de redacties van *DR* en *RV*.

1 omslag

1951

2. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 3/1/1951 tot 24/12/1951

Bevat - vooraan dit pak een lijst van personen die in 1949, '50 en tot juni '51 in het buitenland congressen hebben bijgewoond, z.d.

- nota d.d. 15/1/1951 door J. Terfve over het desakkoord van R. Beelen met bepaalde partijstandpunten.

- nota door Th. Dejace : *Travail des élus communaux et provinciaux*, d.d. 14/6.

- met een nota van financiële aard (Fr.) door J. Terfve gedateerd 14/6 en - samen met een begeleidende notitie van 16/6 - een verslag over de *Réunion de la commission nationale des pensionnés – le 23/5/51*, waarvan de behandeling wordt voorzien op het PB van 23/6 waarvan echter geen archief bewaard is.

- een nota (Fr.) d.d. 25/6 door Van Hoorick over diverse onderwerpen en met een brief van R. Van Praag aan J. Terfve i.v.m. personeelsaanwerving bij de “Monde entier” d.d. 25/6.

- met nota (Fr.) d.d. 12/7 van J. Terfve i.v.m. de 30ste verjaardag van de partij en de deelname van L. Van Geyt aan het (Jeugd)festivalcomité in Berlijn.

- met nota (Fr.) d.d. 27/7 van J. Terfve i.v.m. de Vriendenkring België-Tsjechoslowakije.

- met nota (Fr.) d.d. 2/8 van J. Terfve i.v.m. de samenstelling van de culturele commissie.

- met notities i.v.m. de Raad van beheer van de “Monde entier”.

1 omslag

1952

3. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 2/1/1952 tot 29/12/1952.

Bevat achteraan 1952 nota's aan het secretariaat van J. Terfve over 1° het werk van de B.U.V.V. gedateerd 20/9; over ideologische afwijkingen binnen de partij (in dubbel) 29/9; over de 35^e verjaardag van de Sovjet-Unie 21/10; over voorstellen tot actie van R. Beelen 28/10; over initiatieven van de RFP en de *DR* die elkaar doorkruisen 19/11; over voorstellen tot actie i.v.m. de veiligheid in de koolmijnen 4/12.

N.B. Over de vergaderingen in oktober is nog geen archief gevonden; daarna en tot aanvang 1954 zijn de besluitenlijsten summier.

1 omslag

1953

4. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 5/1/1953 tot 29/12/1953.
Bevat vooraan 1953 *Notes au secrétariat* van J.Terfve gedateerd 13/1
(herdenkingsplechtigheid gewijd aan K. Marx), 5/2 (thema *Les perspectives du travail de l'U.B.D.P.*) en 28/5 (verslag over het *Comité de section de la Maison de la Presse*).
1 omslag.

1954-1955

5. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 4/1/1954 tot 23/5/1955.
1 omslag.

1968 - 1969

6. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 19/9/1968 tot 20/11/1969.
Bevat *Première contribution pour définir un « "cadre des cadres » et pour un fonctionnement plus efficace du parti*, nota door Coussement betreffende de kaders in de partij, met een statistiek van ledenaantallen en permanenten, tikwerk en handschrift, [1969 ?]
1 omslag.

1970

7. Verzameling documenten bezorgd aan U. Coussement: bevat verslagen en notities over het P.B., de Waalse vleugel van het PB, de jongeren, verschillende commissies en werkgroepen, lokale initiatieven, enz., 1970.
1 pak.

8. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 29/1/1970 tot 26/11/1970.
1 pak.

1971

9. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 7/1/1971 tot 20/12/1971.
1 pak.
N.B. Voor alles wat het nationaal secretariaat betreft en in 1 pak in de dozen U. Coussement was samengevoegd met de stukken betreffende het PB, zie de inventaris PB 19.

1972

10. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 10/1/1972 tot 20/12/1972.
1 pak.
11. Verslag van de gezamenlijke vergadering van het NS en de DR-directie op 7/2/1972 in verband met geschillen tussen de DR en de partij-instanties, met onderzoek (Fr. en Ndl.) door U. Coussement betreffende de kosten van een dagblad in het Frans en een weekblad in het Nederlands.
1 omslag.

1973

12. Omzendbrieven (meestal in verband met de Waalse vleugel), uitnodigingen en werknota's van het NS, 1973.
1 omslag.

1974

13. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 21/5/1974 tot 16/12/1974 (grote hiaten).
1 omslag.

14. Werkdocumenten van het NS betreffende de abonnementencampagne voor *Drapeau Rouge* en *Rode Vaan*, met notities i.v.m de federaties Luik en Borinage, 1974.
1 omslag.

1975

15. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 11/2/1975 tot 2/12/1975.
1 omslag.

1976

16. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 4/5/1976 tot 12/10/1976.
1 omslag.

1977

17. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 11/1/1977 tot 22/11/1977.
1 omslag.

1978

18. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 17/1/1978 tot 7/11/1978.
1 omslag.

1979

19. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 9/1/1979 tot 18/12/1979
1 omslag.

1980

20. Besluitenlijsten van de vergaderingen van 8/1/1980 tot 18/12/1980.
1 omslag.

1981, 1983-1984 en 1986-1987

21. Besluitenlijsten van enkele vergaderingen van 1981 tot 1984 (6/1 en 26/5/1981, 16/1/ en 31/3/1983, 3/8/1984 en 20/7/1984) en van 4/3/1986 tot 16/12/1986, 6/1/1987 tot 22/12/1987
1 pak.

B. Briefwisseling van het Nationaal Secretariaat

22. Omzendbrieven en bijlagen aan de communistische gemeentelijke verkozenen en/of de plaatselijke verantwoordelijken, politiek secretarissen en adviseurs (“conseillers techniques”) verzonden door het organisatiesecretariaat of het NS, 1946-1954.

N.B. De bijlagen omvatten documentatie die is medegedeeld door de ministeries. Door KPB-instanties zelf opgemaakt en gericht aan KP-verkozenen in de gemeenten zijn:

- Richtlijnen aan de verkozenen, 22/10/1949 (Fr.).
- Richtlijn *Elaboration du budget communal 1950*, 29/11/1949.
- Statistiek van de verkozenen per federatie en gemeente, z.d.
- *Rapport sur l'activité de la Fédération nationale des mandataires provinciaux et communaux communistes (F.N.M.P.C.C.)*, opgesteld in voorbereiding van het IXe Nationaal Congres (met lijst van publicaties).
- *L'autonomie communale et le rôle des pouvoirs communaux. L'action des masses des mandataires communistes*, z.d.
- Twee rondschrijven van de F.N.M.P.C.C. aan de communistische verkozenen, 22/9/1947 (met J. Taillard als nationaal secretaris).
- *Comment défendre et renforcer l'Ecole publique*, z.d.
- *Exposé du dr. Marteaux, Ministre de la Santé publique, sur l'intercommunalisation des CAP*, z.d.
- *Bulletin du travail communal et provinciale*, [handschriftelijk gedateerd 24/8/1954].

1 pak

23. Briefwisseling tussen het Nationaal Secretariaat of het organisatiesecretariaat en verschillende federaties of leden betreffende diverse onderwerpen zoals de aanslag op het partijlokaal in Brussel, de partijorganisatie, activiteiten, met mededelingen, opmerkingen en informatie-uitwisseling allerhande, 1950-1951 aan meerdere federaties, in het bijzonder Namen, Hoei, Luxemburg, Brabant, Borinage en Charleroi. (N.B. de vermelding “Namur” op eerste brief is onterecht)

1 pak (met 7 omslagen).

24. Briefwisseling (Fr. en Ndl.) i.v.m. het voorstel tot verhoging van de minimum bijdrage voor leden, febr.-maart 1950.

1 omslag

25. Briefwisseling uit 1951:

- Brief (Fr.) van Terfve aan Van Hoorick over de uitgave in het Nederlands van *Paix Durable* en over een brief van J. Leemans inzake de werking van *Rassemblement des Femmes pour la Paix*, 14-15/2/1951.

- Brieven tussen P. Joye en 1° J. Thonet, sept. 1951, en 2° G. Van den Boom, z.d., in verband met een geschil over artikels.

- Twee brieven van J. Terfve van 12/9 en 29/11/51 resp. aan André De Smet en over het instellen van een fonds "Louis Pierard" (prijs voor schilderkunst).

1 omslag

26. Briefwisseling uit 1954 en 1955 en niet gedateerde stukken uit ca. deze periode:

- Voorstel tot overdracht van gelden van Van Hoorick aan Terfve i.v.m. de komende verkiezingen van 11/4/1954.

- Eerste blz. van een kritiek *Note sur le rapport productivité* (auteur niet vermeld - P.Joye?), z.d..

- Eerste blz. van een *Rapport de quinzaine sur les évènements survenus au Congo belge dans les domaines politiques, économiques et sociaux*, z.d., zonder auteur.

- Een *Note au secrétariat du Parti* van J. Mullier betreffende de studie van de levensduurte, gedateerd 23/5/55.

- Brief gedateerd 19/2/1955 van Jacques Moins in verband met de organisatie van de sociale dienstverlening en bijgevoegde nota *Rapport De Mol* (handschrift).

- Minuut en oorspronkelijk schema van brief van de KPB aan de BSP met pleidooi voor meer uitwisseling van informatie, z.d.

1 omslag

27. Briefwisseling en diverse stukken van 1958 tot 1969, o.m.:

- Handschriftelijke nota's i.v.m. de opsplitsing van de BUVV in de Franse en een Vlaamse vleugel.

- Convocaties met agenda voor het Nationaal Secretariaat van 25/11/1968 en 9/1, 6/2, 10/3, 20/3, 27/3, en 3/4/1969

1 omslag

28. Briefwisseling van en aan het Nationaal Secretariaat betreffende de pers, omzendbrieven aan de federaties, periode 1968,1969 en 1970-1981.

- Briefwisseling tussen nationaal secretaris U. Coussement en de federatie Verviers met enkele nummers van het lokale blad "Le poing levé" en een 1 mei-affiche, 1969-1970 en maart-april 1978.

- Briefwisseling tussen het NS en de federaties met informatie en werknota's, 1972-1973

- Pamfletten van diverse federaties en acties, 1983-1984/1987.

1 pak.

- 29.** Ingekomen brieven en medegedeelde teksten (1981, alles Fr.) van:
- Jacques Grippa, februari – november, over de metaal- en de textielnijverheid en een eigen visie op vroegere en actuele standpunten van Pierre Joye en de geschiedenis van de KPB;
 - Willy Coolsaet, z.d., over een economische wisseloplossing;
 - Leo Michielsens, december (briefwisseling met L. Van Geyt), inzake het intern dispuut over de Sovjet-Unie en de socialistische landen;
 - Claude Renard, 5/9/81, rede in verband met de 60ste verjaardag van de KPB
 - Pierre Ergo, mei.
 - diverse trakten (Fr.)
- 1 pak

- 30.** Briefwisseling met de sectie van Cheratte inzake het samengaan van de plaatselijke afdelingen van PCB en PSB tijdens de verkiezingen, 1970.
- 1 omslag.

C. Verslagen van het Franstalig Secretariaat

- 31 .** Verslagen van de vergaderingen van het ‘Sécretariat francophone’ van 24/9/1984, 18/8/1986, 9/9/1986, 16/9/1986, 23/9/1986, 30/9/1986
- 1 omslag.

D. Diverse informatie

- 32.** Pamfletten van de Franse communistische partij (wellicht ingezameld door U. Coussement), 1970.
- 1 omslag.

- 33.** Informatie betreffende de solidariteitsactie van de KPB en de Kommunistische Jeugd voor vrijlating van Angela Davis, 1971:
- verslagen vergaderingen, affiches, foto's, briefwisseling en omzendbrieven
 - krantenknipsels en pamfletten
 - affiches, foto's, pamfletten en omzendbrieven
- 3 omslagen.